

ROZHODNUTÍ

Předseda Úřadu pro ochranu osobních údajů jako vedoucí kontrolního orgánu příslušný podle § 2, § 29 a § 32 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, a podle § 18 odst. 1 a 2 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, rozhodl dne 7. března 2013 o námitce kontrolovaného, České republiky - Ministerstva práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2, IČ: 00551023, podané proti kontrolnímu protokolu zn. INSP1-9463/12-20 ze dne 21. ledna 2013, pořízenému v rámci kontroly, jejímž předmětem bylo dodržování povinností vyplývajících z Hlavy II zákona č. 101/2000 Sb. při zpracování osobních údajů v souvislosti s vydáváním karty sociálních systémů, takto:

Námitce kontrolovaného označené jako „Námitka směřující k nezjištění všech rozhodných skutečností“, **se nevyhovuje.**

Odůvodnění

Ve dnech 20. listopadu 2012 až 7. ledna 2013 provedla inspektorka Úřadu pro ochranu osobních údajů Mgr. et Mgr. Božena Čajková kontrolu České republiky - Ministerstva práce a sociálních věcí, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2, IČ: 00551023 (dále jen „kontrolovaný“).

Kontrola byla zahájena na základě podnětu organizace Iuridicum Remedium o.s. ze dne 31. října 2012 a dále zohledňovala stížnost ... ze dne 22. listopadu 2012 a stížnost ... ze dne 2. prosince 2012.

Předmětem kontroly bylo dodržování povinností kontrolovaného vyplývajících z Hlavy II zákona č. 101/2000 Sb. při zpracování osobních údajů v souvislosti s vydáváním karty sociálních systémů (dále jen „sKarta“). Konkrétně byla kontrola zaměřena na zpracování (předávání) osobních údajů oprávněných osob a příjemců dávek vedených v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí (dále jen „JIS“) v souvislosti s uzavřenou smlouvou mezi Českou spořitelnou a.s. a kontrolovaným o zajištění administrace výplaty nepojistných dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti a provozování sKarty ze dne 24. ledna 2012 (dále jen „smlouva“).

K ukončení kontroly došlo kontrolním protokolem zn. INSP1-9463/12-20 ze dne 21. ledna 2013 (dále jen „kontrolní protokol“), se kterým byl kontrolovaný seznámen dne 24. ledna 2013.

Předmětnou kontrolou bylo především zjištěno, že se v uvedeném případě jedná o zpracování osobních údajů podléhajících režimu zákona č. 101/2000 Sb., přičemž správcem JIS je vzhledem k ustanovení § 4a odst. 1 zákona č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů, právě kontrolovaný.

Dále kontrolní protokol konstatoval, že zákon č. 73/2011 Sb., který je ohledně problematiky zpracování osobních údajů nutno chápat jako zvláštní právní předpis vůči zákonu č. 101/2000 Sb., upravuje vydání sKarty jako veřejné listiny, identifikační funkci sKarty a stanoví další funkce, které sKarta může mít. Předmětný zvláštní právní předpis však

v souvislosti s vydáváním sKarty neupravuje žádné zmocnění kontrolovaného k předání osobních údajů oprávněných osob a příjemců dávek České spořitelně, a.s. (dále jen „ČS“) k zajištění plnění povinností ČS, jak je stanoví smlouva. Takové zmocnění ve vztahu k výplatě stanovených dávek je upraveno v § 4a zákona č. 73/2011 Sb. jen pro Českou správu sociálního zabezpečení, nikoliv pro ČS. Ze smlouvy však jednoznačně vyplývá, že oprávněné osoby a příjemci dávek se musí stát majiteli účtu (klienty) u ČS. Uvedená povinnost ve vztahu k ČS pro oprávněné osoby a příjemce dávek nevyplývá z žádného relevantního právního předpisu (tedy zákona č. 73/2011 Sb. nebo zákonů upravujících způsob výplaty jednotlivých dávek uvedených v § 4a zákona č. 73/2011 Sb.), a to včetně oprávnění či povinnosti kontrolovaného předávat předmětné osobní údaje ČS. Povinnost kontrolovaného předávat osobní údaje oprávněných osob a příjemců dávek ČS zakotvila až smlouva.

Při převzetí sKarty, jak uvedeno výše, vzniká i povinnost oprávněných osob a příjemců dávek uzavřít smluvní vztah s ČS a souhlasit se smluvními podmínkami za účelem otevření a vedení platebního účtu, na který je následně poukazována dávka. V důsledku tohoto postupu fakticky vzniká v držení ČS databáze osobních údajů držitelů sKaret a majitelů účtů oprávněných osob a příjemců dávek bez zákonného důvodu.

Absence zákonného důvodu (zmocnění) k předání osobních údajů oprávněných osob a příjemců dávek při výkonu veřejné správy nemůže být zhojena smlouvou o zpracování osobních údajů se zpracovatelem podle § 6 zákona č. 101/2000 Sb. Takovým zákonným důvodem pro předání osobních údajů nemůže být ani zákon č. 253/2008 Sb., neboť nezbytnost předání osobních údajů podle tohoto zákona vyplývá až z předmětu samotné smlouvy a právního vztahu mezi oprávněnými osobami a příjemci dávek a ČS, nikoliv ze zvláštních právních předpisů, které upravují vydávání karty a způsob výplaty dávek. Je-li pak zákonem stanoven způsob výplaty poukázkou, lze z toho dovodit, že je stanoven zákonný důvod pro předání nezbytných osobních údajů k identifikaci příjemce Českou poštou s.p.

Podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. jsou správce a zpracovatel povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Jelikož kontrolovaný nebyl zvláštním zákonem (§§ 4a, 4b zákona č. 73/2011 Sb.) zmocněn k předání osobních údajů oprávněných osob a příjemců dávek pro potřeby ČS v souvislosti se zavedením sKarty, kontrolní protokol konstatoval, že k předávání osobních údajů ČS došlo neoprávněně, respektive bez právního důvodu. Tím kontrolovaný porušil svou povinnost při zabezpečení osobních údajů dle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Z tohoto důvodu bylo kontrolovanému uloženo odstranit zjištěný závadný stav, a to ve lhůtě do 30. června 2013.

Kontrolovaný proti kontrolnímu protokolu podal včas odůvodněnou námitku, kterou vyjádřil dopisem č.j. 2013/5250-331/2 ze dne 4. února 2013.

Kontrolovaný v obsahu námitky především konstatoval, že předmětnou kontrolou nebyly zjištěny všechny rozhodné skutečnosti, což dále odůvodnil tím, že v průběhu kontrolní činnosti se kontrolující vůbec nezabývali právním postavením subjektu, kterému jsou osobní údaje předávány. ČS je bankovní institucí, jejíž činnost podléhá řadě právních předpisů. Především podle § 44 a násl. zákona č. 6/1993 Sb. je činnost ČS vykonávána pod dohledem České národní banky.

Dále kontrolovaný uvedl, že od samého vzniku projektu karty sociálního systému, v roce 2011, bylo jeho prioritou najít smluvního partnera, který bude schopen a ochoten dostát vysokým nárokům na ochranu osobních údajů, což bankovní instituce s dlouhodobou činností na území České republiky rozhodně splňuje. Podle ustanovení § 44 odst. 2 písm. c) zákona č. 6/1993 Sb. kontroluje centrální banka, zda banka dodržuje právní předpisy České republiky. Kontrolovanému subjektu není znám ani jeden případ, ve kterém by Česká národní banka poukazovala na neserióznost, popřípadě neprofesionalitu ČS.

Kontrolní protokol tedy, podle názoru kontrolovaného, nezohlednil to, že osobní údaje klientů sociálního systému byly předány specializovanému soukromému subjektu, jehož činnost je pod silnou dohledovou pravomocí centrální banky. Je v zájmu kontrolovaného, aby osobní a citlivé údaje klientů sociálního systému byly řádně chráněny a je to právě bankovní instituce, která skýtá přiměřené technické nástroje k řádné ochraně osobních údajů. Kontrolující se dále, podle názoru kontrolovaného, nezabývali dalšími restriktivními právními předpisy, které se vztahují k činnosti držitele bankovní licence. Ustanovení § 39 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, stanovuje speciální povinnost mlčenlivosti všem zaměstnancům bankovní instituce, kteří pracují s osobními údaji klientů. Zákon č. 21/1992 Sb. blíže upravuje tzv. "bankovní tajemství", a tedy podle § 38b zákona č. 21/1992 Sb. je banka povinna plnit pravidla obezřetného podnikání a osobní údaje neposkytovat bez právního důvodu. Doplníme-li výše uvedené o základní úpravu § 2 odst. 4 zákona č. 21/1992 Sb., tj. banka nesmí vykonávat jiné podnikatelské činnosti než ty, které má povoleny v licenci; lze, podle názoru kontrolovaného, konstatovat, že ČS je subjektem schopným vyhovět nejpřísnějším kritériím ochrany osobních údajů klientů sociálního systému.

Dále pak kontrolovaný namítl, že ČS nemá přístup do systému Jednotného výplatního místa, kde je obsažen souhrn osobních a citlivých údajů klientů sociálního systému. Činnost banky podléhá doзору ze strany kontrolovaného, který prověřuje činnost banky a nezbavuje se tedy objektivní odpovědnosti za provoz sociálního systému. Bankovní instituce poskytuje orgánu státní moci určitou subdodávku bankovních služeb, jejichž výkon nelze zabezpečit interními pracovníky ústředního orgánu státní správy. Kontrolovaný není držitelem bankovní licence a podle zákona o bankách ani nemůže bankovní služby klientům sociálního systému poskytovat.

Kontrolovaný je dále toho názoru, že účel a rozsah předávaných osobních a citlivých dat klientů je podrobně upraven ve smlouvě. V její příloze č. 14 je uveden kompletní výčet předávaných údajů. V článku 9 smlouvy se pak ČS zavázala k ochraně osobních údajů klientů sociálního systému na nejvyšší možné úrovni.

Podle názoru kontrolovaného výše uvedené skutečnosti nebyly v kontrolním protokolu obsaženy, a proto kontrolovaný požaduje jejich zapracování a náležité vyhodnocení.

Odvolací orgán přezkoumal podanou námitku a na jejím základě také kontrolní protokol, a to pouze v rozsahu podané námítky.

V této souvislosti odvolací orgán především připomíná, že kontrolním protokolem bylo konstatováno, že kontrolovaný porušil svojí povinnost správce osobních údajů podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., a to tím, že předal osobní údaje oprávněných osob a příjemců dávek v souvislosti se zavedením sKarty ke zpracování realizovanému ze strany ČS, aniž by toto připouštěl zvláštní zákon, tedy zákon č. 73/2011 Sb. Došlo tak k předávání osobních údajů podle smlouvy, uzavřené v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb. Zákon č. 101/2000 Sb. by ovšem byl porušen v případě jakéhokoli zpřístupnění osobních údajů bez právního důvodu. Skutečnost, že ČS nemá přístup do systému Jednotného výplatního místa, na niž kontrolovaný poukazuje, tedy je zcela irelevantní.

Absence zákonného důvodu (zmocnění) k předání osobních údajů oprávněných osob a příjemců dávek při výkonu veřejné správy nemůže být zhojena smlouvou o zpracování osobních údajů ve smyslu § 6 zákona č. 101/2000 Sb. a speciálními smluvními ujednáními ohledně ochrany osobních údajů. V této souvislosti je nutno připomenout i ustanovení článků 2 Listiny základních práv a svobod i Ústavy České republiky, podle nichž lze státní moc uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon. Při absenci zákonného důvodu předání osobních údajů pak nelze argumentovat ani odkazem na právní postavení ČS a ani zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti. Posledně uvedený zákon totiž sám o sobě předávání předmětných osobních údajů nevyžaduje; to zakotvuje pouze smlouva.

Odvolací orgán proto konstatuje, že v případě absence právního titulu pro předání osobních údajů zpracovateli je z hlediska výsledného kontrolního zjištění bez významu taková záležitost, jakou je postavení zpracovatele, tedy ČS, a to včetně z tohoto postavení dovozované schopnosti ČS příslušné osobní údaje zabezpečit. Pokud tudíž primárním předmětem kontroly bylo zkoumat zpřístupňování osobních údajů zpracovávaných kontrolovaným ke zpracování uskutečňovanému ČS, přesahovalo zkoumání postavení ČS jako banky a s tím spojené zákonné regulace oblast předmětu kontroly, a to zejména poté, co samotný akt zpřístupnění osobních údajů byl posouzen jako nezákonný.

Nad rámec výše uvedeného je nutno konstatovat i to, že ČS je podle § 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, institucí, jejíž aktivity spočívají v přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů. Tomu odpovídají i meze bankovního tajemství, jak je definuje zákon č. 21/1992 Sb., poskytující bankám mimo jiné také oprávnění se, podle § 38a zákona č. 21/1992 Sb., vzájemně informovat o záležitostech, které vypovídají o bonitě a důvěryhodnosti jejich klientů. Dále je nutno poukázat i na skutečnost, že Česká národní banka podle § 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, vykonává dohled nad finančním trhem, tedy kontrola vykonávaná z její strany nad ČS nijak přímo nesouvisí s ochranou osobních údajů. Dozor nad zpracováním osobních údajů je svěřen podle zákona č. 101/2000 Sb. Úřadu pro ochranu osobních údajů a právě předmětný kontrolní protokol je výstupem této dozorové činnosti.

Námítku kontrolovaného tudíž nelze z výše uváděných důvodů akceptovat a odvolací orgán jí nevyhověl.

Na základě všech shora uvedených důvodů proto odvolací orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není dle § 18 odst. 3 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, opravný prostředek přípustný.

Praha 7. března 2013

otisk úředního razítka

RNDr. Igor Němec
předseda